

ชื่อวิทยานิพนธ์	: ศึกษาความเป็นมา และการเปลี่ยนแปลงประเพณีแห่เทียน เข้าพรรษาของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานี (เขตเทศบาลอุบลราชธานี)
ผู้วิจัย	: พระรณยุทธ ชาติเมธ (ณอมศรี)
ปริญญา	: พุทธศาสตรมหาบัณฑิต
คณะกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์	: พระครูธรรมธรศิริวัฒน์ สิริวิพัฒน์, ดร. พธ.บ. MA.(Soc.), Ph.D. (Pali). : ผศ.สุพิมล ศรศักดิ์, พธ.บ. (การสอนสังคมศึกษา), กศ.ม.(บริหารการศึกษา) : ดร.เรืองเดช เขจรศาสตร์, พธ.บ. (ปรัชญา), ศษ.บ. (บริหารการศึกษา), พบ.ม. (พัฒนาสังคม), ปร.ด. (ไทศึกษา)
วันสำเร็จการศึกษา	: ๒๕๕๖

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ ๓ ประการ คือ (๑) เพื่อศึกษาความเป็นมาประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานี (๒) เพื่อศึกษาการเปลี่ยนแปลงของประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานี (๓) เพื่อศึกษาแนวทางการอนุรักษ์ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานี การศึกษานี้เป็นการศึกษาวิจัยในเชิงคุณภาพและลงภาคสนาม ผลการศึกษามีดังต่อไปนี้

ประเพณีเข้าพรรษานั้นได้มีมาตั้งแต่สมัยพุทธกาล พระพุทธเจ้าทรงทรงพบปัญหาในการเผยแผ่พระพุทธศาสนาของเหล่าสาวกในช่วงฤดูฝน เกิดเหตุการณ์ทำให้ชาวบ้านได้พากันติเตียนบรรดาเหล่าสาวก พระพุทธเจ้าได้บัญญัติสิกขาบทไว้เพื่อให้พระภิกษุปฏิบัติในช่วงเข้าพรรษา สำหรับประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานี มีความเชื่อมาจากการตั้งเดิมมาจากขนบธรรมเนียมที่มีมาแต่โบราณของชาวอีสานที่เรียกว่า “ฮีสืบสอง คองสืบสี่” โดยเชื่อว่าบุญเดือนแปด หรือบุญเข้าพรรษา เป็นเดือนที่สำคัญในทางพระพุทธศาสนาสำหรับพระสงฆ์

ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาแบบดั้งเดิมเป็นลักษณะของสังคมชนบท เชื่อตามหลักพระพุทธศาสนา และประเพณีที่สืบทอดกันมา ลักษณะการทำให้กลายเป็นพุทธบูชา หวังผลบุญกุศลที่แท้จริงในทางพระพุทธศาสนา เกิดจากการมีส่วนร่วมจากประชาชนทุกภาคส่วน ต่อมาได้เปลี่ยนแปลงจากเดิมไปอย่างสิ้นเชิง เต็มไปด้วยความซับซ้อนเชิงทุนนิยม จนกระทั่งวัฒนธรรมแห่เทียนพรรษากลายเป็นสัญลักษณ์ของการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม

แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานีคือประชาชนเข้ามามีร่วมกิจกรรมต่างๆ ในการทำต้นเทียน การแห่เทียน การประกวดเทียน พร้อมทั้งได้ถ่ายทอดคติความเชื่อเกี่ยวกับการทำเทียนพรรษาให้แก่กลุ่มใหม่ได้เรียนรู้ และสืบทอดต่อกันจากรุ่นสู่รุ่น แต่ก็มีประสพกับปัญหาอุปสรรคโดยเฉพาะงบประมาณถึงแม้ได้รับการเกื้อหนุนจากภาครัฐและเอกชนก็ตาม

Thesis Title : The Study the Background and the Change of
Candle Festival of The Buddhist in
Ubonratchathani Municipality.

Researcher : Phra Ronnayut Jatamedho (Thanomsri)

Degree : Master of Arts (Buddhist Studies)

Thesis Supervisory Committee

: PhraKru Dhammathornsiriwat Sirivwathano, Ph.D.
B.A., M.A.(Soc.), Ph.D. (Pali).

: Asst. Prof. Supimon Sornsakda,
B.A. (social studies),
M.A. (Educational Administration)

: Dr. Ruangdet Khechornsart, B.A. (Philosophy),
M.A. (Educational Administration),
M.A. (SocialDevelopment), Ph.D. (Tai Studies).

Date of Graduation : 2013

Abstract.

There are 3 objectives for this research ; 1) to study the history of traditional Candle Lent of Buddhists in Ubon Ratchathani , 2) to study the transformation of traditional candles Lent of Buddhists in Ubon Ratchathani, 3) to study the conservation of traditional candles Lent of Buddhists in Ubon Ratchathani. This research was the qualitative research by used the documentary and field research.

The results are found that.

Buddhist tradition that has existed since the Buddha era, he found the problem of his disciples in during the rainy season, the people were blamed his disciplines while this situation was appeared, Buddha ruled for his disciples practice during rainy season. The Tradition of Candle Festival of Buddhist in Ubon Ratchathani was progressed from an ancient tradition was “Hitsebsong khongsebsi) , by believed that Eighth tradition or Rainy season festival and is importance for Buddhist.

Candle Festival formed in tradition model was local society, trust in Buddhism teaching continually progressed and for prayed to Buddha by hopefully the real merit in Buddhism feedback, people happily joined all activities but fast changed behind of capitalism until was became the symbol of cultural tourism.

The Conservation of Candle Festival of Buddhist in Ubon Ratchathani was Buddhist joined activities as like; Candle making, candle parade, candle contest and transmitted the beliefs which concerning the candles for the young generation to learn from generation to generation, but some problem especially the budget even though get support from the government and private sectors.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้เพราะความกรุณา เอื้อเฟื้อจากผู้มีพระคุณหลายฝ่ายด้วยกัน ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในพระคุณเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกล่าวรายนามเพื่อเป็นการขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

พระมหาทวิมหา มหาบุญโญ, ผศ. ดร. ผู้เป็นประธานกรรมการตรวจสอบวิทยานิพนธ์ ที่ได้ให้คำปรึกษาปรับปรุงแก้ไขตั้งแต่สอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ สอบป้องกันวิทยานิพนธ์ จนกระทั่งวิทยานิพนธ์แล้วเสร็จสมบูรณ์

พระครูธรรมธรศิริวัฒน์ สิริวิฑูโน, ดร. ผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี ประธานกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำแนะนำปรึกษาที่ดี ช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอแนะ

ร.ศ. สมหมาย ชินนาค กรรมการสอบป้องกันวิทยานิพนธ์ ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำแนะนำปรึกษาที่ดี ช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอแนะ ท่านได้ให้ความเมตตาในการปรับปรุงเนื้อหาสาระ ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์นี้

ผศ. สุพิมล ศรศักดิ์ รองผู้อำนวยการสำนักวิชาการ มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตอุบลราชธานี กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำแนะนำปรึกษาที่ดี ช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอแนะ ท่านได้ให้ความเมตตาในการปรับปรุงเนื้อหาสาระ ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์นี้

ดร. เรืองเดช เขจรศาสตร์ กรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ และอาจารย์ที่ปรึกษา ที่ได้กรุณาเสียสละเวลาให้คำแนะนำปรึกษาที่ดี ช่วยแก้ไขข้อบกพร่อง พร้อมทั้งเสนอแนะ ท่านได้ให้ความเมตตาในการปรับปรุงเนื้อหาสาระ ให้ข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการทำวิทยานิพนธ์นี้

ขอขอบคุณเพื่อนๆ พระนิสิต และฆราวาสร่วมรุ่นทุกรูปทุกคน ที่ได้ให้ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นช่วยหาข้อมูลเอกสาร หนังสือตำราต่างๆ และยังคงคอยให้คำปรึกษาช่วยกันแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ และที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งเพื่อนๆ คอยเป็นกำลังใจให้กันเสมอมา

ขอขอบพระคุณ และขอบคุณ พระเถรานุเถระและญาติโยมเจ้าหน้าที่ของภาครัฐ และภาคเอกชนที่ให้ความร่วมมือผู้วิจัยในการเก็บข้อมูลครั้งนี้ คุณค่าและประโยชน์ที่พึงมีของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ขอมอบบูชาพระคุณบิดามารดา และพระคุณของครูอาจารย์ทุกท่านได้ประสิทธิ์ ประสาทวิชาความรู้ และจริยธรรมอันดีงาม และขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

พระรณยุทธ ขาตเมโธ (ถนอมศรี)

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ง
สารบัญ	จ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ	ฉ

บทที่ ๑ บทนำ

๑.๑ ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	๑
๑.๒ วัตถุประสงค์ของการวิจัย	๒
๑.๓ ขอบเขตการวิจัย	๓
๑.๔ ปัญหาที่ต้องการทราบ	๔
๑.๕ นิยามศัพท์เฉพาะที่ใช้ในการวิจัย	๔
๑.๖ ทบทวนเอกสาร และแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	๕
๑.๗ วิธีดำเนินการวิจัย	๑๔
๑.๘ ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	๑๕
๑.๙ กรอบแนวคิด	๑๕

บทที่ ๒ ความเป็นมาประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานี

๒.๑ ความเป็นมาของการเข้าพรรษาในสมัยพุทธกาล	๑๖
๒.๑.๑ ความเป็นมาของการเข้าพรรษาในสมัยพุทธกาล	๑๖
๒.๑.๒ ความสำคัญและประโยชน์ของการเข้าพรรษา	๑๗
๒.๑.๓ การเข้าพรรษาของพระสงฆ์ตามพระวินัยปิฎก	๑๗
๒.๑.๔ ประเภทของการเข้าพรรษาของพระสงฆ์	๑๘
๒.๑.๕ ข้อยกเว้นการจำพรรษาของพระสงฆ์	๑๘
๒.๑.๖ อานิสงส์การจำพรรษาของพระสงฆ์ที่จำครบพรรษา	๑๐
๒.๒ ความเป็นมาของการเข้าพรรษาในประเทศไทย	๑๐
๒.๒.๑ สมัยสุโขทัย และอยุธยา	๑๙
๒.๒.๒ สมัยรัตนโกสินทร์	๒๑
๒.๓ ความเป็นมาของประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาจังหวัดอุบลราชธานี	๒๘
๒.๓.๑ ความเชื่อ ขนบธรรมเนียมประเพณีท้องถิ่น	๑๙
๒.๓.๒ ประวัติความเป็นมาประเพณีแห่เทียนพรรษา ของจังหวัดอุบลราชธานี	๓๒
๒.๔ สรุป	๓๖

บทที่ ๓ การเปลี่ยนแปลงประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานี

๓.๑ การเปลี่ยนแปลงของประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานี	๓๗
๓.๑.๑ การเปลี่ยนแปลงด้านวัตถุประสงค์ของการจัดงาน	๓๗
๓.๑.๒ การเปลี่ยนแปลงด้านการได้มาซึ่งปัจจัยในการทำต้นเทียนพรรษา	๓๘
๓.๑.๓ การเปลี่ยนแปลงด้านการทำต้นเทียนพรรษา	๓๘
๓.๑.๔ การเปลี่ยนแปลงด้านผู้เป็นแกนนำในการจัดงานประเพณี	๔๓
๓.๑.๕ การเปลี่ยนแปลงด้านการมีส่วนร่วมของบุคคลในท้องถิ่น	๔๔
๓.๑.๖ การเปลี่ยนแปลงของประเพณีด้านวัฒนธรรมประเพณีและสังคม	๔๕
๓.๒ การจัดงานประเพณีแห่เทียนพรรษาของจังหวัดอุบลราชธานีในยุคปัจจุบัน (พ.ศ.๒๕๕๕)	๕๐
๓.๒.๑ ประเพณีในการการจัดงานประกวดประเพณีแห่เทียนพรรษาของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานี	๕๐
๓.๒.๒ การทำต้นเทียนพรรษา	๕๐
๓.๒.๓ การนำต้นเทียนพรรษาเข้าขบวนแห่	๕๕
๓.๒.๔ การแห่เทียนพรรษา	๕๕
๓.๒.๕ การถวายเทียนพรรษา	๕๖
๓.๓ สรุป	๕๗

บทที่ ๔ แนวทางการอนุรักษ์ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษาของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานี

๔.๑ บริบทของวัด	๕๙
๔.๑.๑ บริบทวัดมหานาราม	๕๙
๔.๑.๒ บริบทวัดบูรพา	๖๑
๔.๑.๓ บริบทวัดสุทัศนาราม	๖๒
๔.๑.๔ บริบทวัดพระธาตุหนองบัว	๖๒
๔.๑.๕ บริบทวัดทุ่งศรีเมือง	๖๓
๔.๑.๖ บริบทวัดมณีวนาราม	๖๓
๔.๑.๗ บริบทวัดหลวง	๖๔
๔.๑.๘ บริบทวัดพลแพน	๖๕
๔.๑.๙ บริบทวัดปทุมมาลัย	๖๖
๔.๑.๑๐ บริบทวัดศรีแสงทอง	๖๖

๔.๒ แนวทางการอนุรักษ์ของคุ้มวัด	๖๗
๔.๒.๑ คุ้มวัดมหานาราม	๖๗
๔.๒.๒ คุ้มวัดบุรพา	๖๘
๔.๒.๓ คุ้มวัดสุทัศน์นาราม	๖๘
๔.๒.๔ คุ้มวัดพระธาตุหนองบัว	๖๙
๔.๒.๕ คุ้มวัดทุ่งศรีเมือง	๗๐
๔.๒.๖ คุ้มวัดมณีวนาราม	๗๐
๔.๒.๗ คุ้มวัดหลวง	๗๑
๔.๒.๘ คุ้มวัดพลแพน	๗๑
๔.๒.๙ คุ้มวัดปทุมมาลัย	๗๒
๔.๒.๑๐ คุ้มวัดศรีแสงทอง	๗๒
๔.๓ ปัญหาอุปสรรค และข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์ประเพณี แห่เทียนเข้าพรรษาของคุ้มวัด	๗๓
๔.๓.๑ คุ้มวัดมหานาราม	๗๓
๔.๓.๒ คุ้มวัดบุรพา	๗๔
๔.๓.๓ คุ้มวัดสุทัศน์นาราม	๗๔
๔.๓.๔ คุ้มวัดพระธาตุหนองบัว	๗๕
๔.๓.๕ คุ้มวัดทุ่งศรีเมือง	๗๕
๔.๓.๖ คุ้มวัดมณีวนาราม	๗๕
๔.๓.๗ คุ้มวัดหลวง	๗๖
๔.๓.๘ คุ้มวัดพลแพน	๗๖
๔.๓.๙ คุ้มวัดปทุมมาลัย	๗๖
๔.๓.๑๐ คุ้มวัดศรีแสงทอง	๗๗
๔.๔ บทบาทหน้าที่ในการอนุรักษ์ของหน่วยงานภาครัฐ ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕	๗๘
๔.๔.๑ ศาลากลางจังหวัดอุบลราชธานี	๗๘
๔.๔.๒ เทศบาลนครอุบลราชธานี	๗๙
๔.๔.๓ การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เขต ๒	๘๐
๔.๔.๔ องค์การบริหารส่วนจังหวัดอุบลราชธานี	๘๓
๔.๔.๕ วัฒนธรรมจังหวัดอุบลราชธานี	๘๔
๔.๔.๖ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย จังหวัดอุบลราชธานี	๘๔
๔.๔.๗ การไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เขต ๒ จังหวัดอุบลราชธานี	๘๔
๔.๔.๘ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดอุบลราชธานี	๘๔
๔.๔.๙ กองบังคับการตำรวจภูธรจังหวัดอุบลราชธานี	๘๕
๔.๔.๑๐ มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี	๘๕

๔.๔.๑๑ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี	๘๖
๔.๔.๑๒ หน่วยงานราชการอื่นๆ	๘๖
๔.๕ บทบาทหน้าที่ในการอนุรักษ์ของหน่วยงานภาคเอกชน	
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๕๕	๘๖
๔.๕.๑ หอการค้าจังหวัดอุบลราชธานี	๘๗
๔.๕.๒ สถาบันการศึกษาเอกชนในจังหวัดอุบลราชธานี	๘๗
๔.๕.๓ สื่อมวลชน	๘๗
๔.๕.๔ ห้างสรรพสินค้าในจังหวัดอุบลราชธานี	๘๘
๔.๕.๕ หน่วยงานภาคเอกชนอื่นๆ	๘๘
๔.๖ สรุป	๘๙
บทที่ ๕ สรุปผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ	
๕.๑ สรุปผลการวิจัย	๙๐
๕.๑.๑ ความเป็นมาประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา	
ของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานี	๙๐
๕.๑.๒ การเปลี่ยนแปลงประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา	
ของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานี	๙๑
๕.๑.๓ การอนุรักษ์ประเพณีแห่เทียนเข้าพรรษา	
ของชาวพุทธจังหวัดอุบลราชธานี	๙๔
๕.๒ ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย	๙๕
๕.๒.๑ ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย	๙๕
๕.๒.๒ ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป	๙๖
บรรณานุกรม	๙๗
ภาคผนวก	๑๐๓
ประวัติผู้วิจัย	๑๓๐

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

(๑) การใช้อักษรย่อ

อักษรย่อชื่อคัมภีร์ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ใช้อ้างอิงจากพระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พุทธศักราช ๒๕๓๙ เรียงตามคัมภีร์ได้ดังนี้

พระวินัยปิฎก

วิ.ม. (ไทย) = วินัยปิฎก มหาวรรค (ภาษาไทย)

พระสุตตันตปิฎก

ที.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
ที.ปา. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ทีฆนิกาย	ปาฏิกวรรค	(ภาษาไทย)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มูลปณาสก	(ภาษาไทย)
ม.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	มัชฌิมนิกาย	มัชฌิมปณาสก	(ภาษาไทย)
ส.ส. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	สคาถวรรค	(ภาษาไทย)
ส.ม. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	สังยุตตนิกาย	มหาวรรค	(ภาษาไทย)
อง.เอกก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตรนิกาย	เอกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ทุก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตรนิกาย	ทุกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.จตุกก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตรนิกาย	จตุกกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ปญจก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตรนิกาย	ปัญจกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.ฉก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตรนิกาย	ฉกนิบาต	(ภาษาไทย)
อง.สตตก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตรนิกาย	สตตกนิบาต	(ภาษาไทย)
ขุ.ธ. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	ธรรมบท	(ภาษาไทย)
ขุ.อป. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	ขุททกนิกาย	อปทาน	(ภาษาไทย)
องอฏฐก. (ไทย)	=	สุตตันตปิฎก	อังกุตรนิกาย	อฏฐกนิบาต	(ภาษาไทย)

พระอภิธรรม

อภิ.วิ. (ไทย) = อภิธรรมปิฎก วิภังค์ (ภาษาไทย)

(๒) การระบุหมายเลขย่อ

การอ้างพระไตรปิฎกฉบับภาษาไทย ใช้ระบุชื่อคัมภีร์ และระบุถึง เล่ม / ข้อ / หน้า ตามลำดับเช่น ที. ม. (ไทย) ๑๐ / ๕๐ / ๖๐. หมายถึงการอ้างอิงนั้นระบุถึงคัมภีร์สุตตันตปิฎกทีฆนิกาย มหาวรรค เล่มที่ ๑๐ ข้อที่ ๕๐ หน้า ๖๐